

Μ.Σ.Τ.

Αριθμός 47/2023

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Α1΄ Πολιτικό Τμήμα

Συγκροτήθηκε από τους Δικαστές: Ευδοξία Κιουπτσίδου – Στρατουδάκη, Προεδρεύουσα Αρεοπαγίτη, Ιωάννα Κλάπα – Χριστοδουλέα - Εισηγήτρια, Χρήστο Κατσιάνη, Ασημίνα Υφαντή και Κανέλλα Τζαβέλλα – Δημαρά, Αρεοπαγίτες.

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του, στις 7 Νοεμβρίου 2022, με την παρουσία και του Γραμματέα Γεωργίου Φιστούρη, για να δικάσει την υπόθεση μεταξύ:

Του αναιρεσειόντος: Θωμά – Δημητρίου Σπανού του Χρήστου, κατοίκου Ρόδου, ο οποίος εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο του Κωνσταντίνο Γιαννούλη και κατέθεσε προτάσεις.

Του αναιρεσιβλήτου: Στέφανου Στεφανίδη του Ιωάννη, κατοίκου Ρόδου, ο οποίος, λόγω της δικηγορικής του ιδιότητας, παραστάθηκε με δήλωση κατ' άρθρο 242 παρ. 2 ΚΠολΔ και κατέθεσε προτάσεις.

Η ένδικη διαφορά άρχισε με την από 8/10/2012 αγωγή του ήδη αναιρεσιβλήτου, που κατατέθηκε στο Πολυμελές Πρωτοδικείο Ρόδου. Εκδόθηκαν οι αποφάσεις: 53/2015 οριστική του ίδιου

Σελίδα 2 της 47/2023 πολιτικής απόφασης του Αρείου Πάγου

Δικαστηρίου και οι 267/2018 μη οριστική και 19/2020 οριστική του Τριμελούς Εφετείου Δωδεκανήσου. Την αναίρεση της τελευταίας απόφασης ζητεί ο αναιρεσείων με την από 24/2/2020 αίτησή του.

Κατά τη συζήτηση της αίτησης αυτής, που εκφωνήθηκε από το πινάκιο, οι διάδικοι παραστάθηκαν, όπως σημειώνεται πιο πάνω.

Ο πληρεξούσιος του αναιρεσειόντος ζήτησε την παραδοχή της αιτήσεως και την καταδίκη του αντίδικου μέρους στη δικαστική δαπάνη.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Με την υπό κρίση από 16-6-2021 (29/17-6-2021) αίτηση αναίρεσης προσβάλλεται η, αντιμωλία των διαδίκων, κατά την τακτική διαδικασία, εκδοθείσα 19/2020 απόφαση του Τριμελούς Εφετείου Δωδεκανήσου, η οποία ασκήθηκε νομότυπα και εμπρόθεσμα (552, 553, 556, 558, 564 παρ. 3, 566 παρ. 1 του Κ.Πολ.Δ.), ενώ ο αναιρεσείων δεν κατέβαλε το οριζόμενο με τη διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 495 του Κ.Πολ.Δ. παράβολο για την άσκηση αυτής, λόγω της παροχής σ' αυτόν νομικής βοήθειας, κατ' άρθρο 9 του ν. 3226/2004, με την 77/2020 πράξη του Προέδρου του Αρείου Πάγου. Μετά ταύτα, η αίτηση αναίρεσης είναι παραδεκτή, κατ' άρθρο 577 παρ. 1 του Κ.Πολ.Δ. και πρέπει να ερευνηθεί ως προς το παραδεκτό και το βάσιμο των λόγων αυτής (άρθρο 577 παρ. 3 του ίδιου Κώδικα).

Κατά τη διάταξη του αριθμού 2β' του άρθρου 559 του Κ.Πολ.Δ., αναίρεση επιτρέπεται αν, στη σύνθεση του δικαστηρίου, έλαβε μέρος δικαστής, του οποίου είχε γίνει δεκτή η εξαίρεση από τη συγκεκριμένη υπόθεση. Στην προκειμένη περίπτωση, ο αναιρεσείων, με τον τρίτο λόγο της υπό κρίση αίτησης αναίρεσης, προσάπτει στην προσβαλλόμενη απόφαση την ανωτέρω ανααιρετική πλημμέλεια, υποστηρίζοντας ότι στη σύνθεση του

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ
Η ΑΠΟΦΑΣΗ

Σελίδα 3 της 47/2023 πολιτικής απόφασης του Αρείου Πάγου

Δικαστηρίου, που την εξέδωσε, μετείχε, ως Προεδρεύων, ο Πρόεδρος Εφετών, Βασίλειος Παπανικόλας, κατά του οποίου – όπως και κατά της άλλης Προέδρου Εφετών Δωδεκανήσου, Θωμαΐτσας Πατρώνα- είχε υποβάλει αίτηση εξαιρέσεως, η οποία είχε γίνει δεκτή.

Από την παραδεκτή, κατ' άρθρο 561 παρ. 2 του Κ.Πολ.Δ., επισκόπηση της αναιρεσιβαλλομένης προκύπτει ότι στο εισαγωγικό τμήμα αυτής παρατίθενται τα εξής: «Κατά της ως άνω απόφασης ασκήθηκαν στο δικαστήριο που την εξέδωσε οι ακόλουθες εφέσεις... Επί των ως άνω εκδόθηκε η με αριθμ. 267/2018 απόφαση του παρόντος Δικαστηρίου, η οποία δέχθηκε τη με αριθμ. 533/2018 αίτηση-δήλωση αποχής της Προέδρου Εφετών Δωδεκανήσου από την εκδίκασή τους, διέταξε την επανάληψη της συζήτησης και όρισε νέα δικάσιμο για τη συζήτηση αυτών την 22-3-2019, με επιμέλεια της γραμματείας του Δικαστηρίου, ενώπιον του Τριμελούς Εφετείου Ρόδου με άλλη σύνθεση...». Από τα ανωτέρω δεν προκύπτει ότι εκδόθηκε απόφαση, με την οποία έγινε δεκτή αίτηση εξαιρέσεως κατά του Προεδρεύοντος του Δικαστηρίου, που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση, ενώ, επιπροσθέτως, τα στο αναιρετήριο επικαλούμενα, προς επίρρωση του λόγου τούτου, δύο (2) έγγραφα, αφορούν το μεν στις επί της έδρας κατατεθείσες προτάσεις του, μετά της προσθήκης-αντίκρουσης αυτών, το δε στην από 18-7-2018 έγκλησή του ενώπιον του Εισαγγελέα Πρωτοδικών Ρόδου κατά της ως άνω Προέδρου Εφετών Δωδεκανήσου. Συνακόλουθα, ο λόγος αυτός τυγχάνει αβάσιμος.

Ο, εκ του άρθρου 559 αριθμ. 10 του Κ.Πολ.Δ., λόγος αναίρεσης, ιδρύεται, αν το δικαστήριο, παρά το νόμο, δέχθηκε πράγματα, που έχουν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης, ως αληθινά, χωρίς απόδειξη. Ο όρος «πράγματα» είναι

Σελίδα 4 της 47/2023 πολιτικής απόφασης του Αρείου Πάγου

ταυτόσημος του αντιστοίχου όρου του άρθρου 559 αριθμ. 8 του ίδιου Κώδικα, δηλαδή, θεωρούνται «πράγματα» οι ουσιώδεις για την έκβαση της δίκης νομίμως προταθέντες πραγματικοί ισχυρισμοί, θεμελιωτικοί αγωγής, ανταγωγής, ενστάσεως, αντενστάσεως κ.λπ., όχι δε και οι αρνητικοί ισχυρισμοί του διαδικού ή τα επιχειρήματα τούτου ή τα συμπεράσματα του δικαστηρίου και των διαδικών από την εκτίμηση των αποδείξεων (Ολ. Α.Π. 25/2003, Ολ. Α.Π. 3/1997, Ολ. Α.Π. 11/1996, Α.Π. 381/2021, Α.Π. 18/2021, Α.Π. 576/2018, Α.Π. 360/2016, Α.Π. 15/2019, Α.Π. 116/2016). Σύμφωνα με την έννοια της ανωτέρω διάταξης, ο λόγος αυτός είναι αβάσιμος, όταν από την προσβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι το δικαστήριο σχημάτισε την κρίση του από τα μνημονευόμενα σ' αυτή (απόφαση) αποδεικτικά μέσα (Α.Π. 87/2013, Α.Π. 1304/2012, Α.Π. 292/2011), ανεξάρτητα αν, ύστερα από την εκτίμησή τους, κατέληξε σε, έστω και εσφαλμένη, για τα «πράγματα» κρίση, η οποία, όμως, είναι αναιρετικά ανέλεγκτη (Α.Π. 262/2020, 677/2015, Α.Π. 2148/2007). Εξάλλου, για το ορισμένο του λόγου τούτου απαιτείται να αναφέρονται στο αναιρετήριο, με πληρότητα και σαφήνεια, ποια «πράγματα» δέχθηκε το δικαστήριο της ουσίας ως αληθινά καθώς και ότι τα δέχθηκε, χωρίς να αναφέρει στην απόφασή του αποδεικτικά μέσα, από τα οποία συνήγαγε την απόδειξή τους, καθώς και ποια ήταν η επίδρασή τους στο διατακτικό ή ότι αρκέστηκε σε πιθανολόγηση, ενώ, έπρεπε να, κατά νόμο, να σχηματίσει πλήρη δικανική πεποίθηση. Στην προκειμένη περίπτωση, με τον πρώτο λόγο της υπό κρίση αίτησης αναίρεσης προσάπτεται στην προσβαλλόμενη απόφαση η ανωτέρω αναιρετική πλημμέλεια, συνισταμένη, κατά την αληθή εκτίμηση του περιεχομένου του, στο ότι το Εφετείο κατέληξε στο αποδεικτικό πόρισμα, επιδικάζοντας σε βάρος του αναιρεσειόντος

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ
Ν. ΕΣΤΙΝ

Σελίδα 5 της 47/2023 πολιτικής απόφασης του Αρείου Πάγου

χρηματική ικανοποίηση, λόγω ηθικής βλάβης, χωρίς απόδειξη. Έτσι διατυπωμένος ο λόγος αυτός, χωρίς να διευκρινίζεται στο αναιρετήριο ποιους αυτοτελείς ισχυρισμούς δέχθηκε το Εφετείο χωρίς απόδειξη, είναι απαράδεκτος, προεχόντως ως αόριστος. Απαράδεκτος, εξάλλου, τυγχάνει και για το λόγο ότι ο αναιρεσείων βάλλει, εν τοις πράγμασι, κατά της αναιρετικά ανέλεγκτης κρίσης του Δικαστηρίου περί τα πράγματα. Σε κάθε περίπτωση, οι αιτιάσεις αυτές είναι αβάσιμες, καθόσον από την προσβαλλόμενη απόφαση, παραδεκτά επισκοπούμενη (άρθρο 561 παρ. 2 του Κ.Πολ.Δ.), προκύπτει ότι, για το σχηματισμό της δικανικής πεποίθησής του, ως προς την ουσία της υπόθεσης, το Εφετείο στηρίχθηκε στα μνημονευόμενα σ' αυτήν προσκομισθέντα μετ' επικλήσεως από τους διαδίκους αποδεικτικά μέσα (τα νομίμως προσκομιζόμενα και επικαλούμενα από τους διαδίκους έγγραφα), χωρίς να είναι αναγκαίο να μνημονεύει από ποίο συγκεκριμένο αποδεικτικό μέσο σχημάτισε την κρίση του για την αλήθεια κάθε ισχυρισμού που ερεύνησε.

Κατά τη διάταξη του αριθμού 19 του άρθρου 559 του Κ.Πολ.Δ., ο λόγος αυτός ιδρύεται, αποκλειστικώς και μόνο, στην ελάσσονα πρόταση του νομικού συλλογισμού της προσβαλλόμενης απόφασης, σχετικώς με ορισμένο ουσιώδη πραγματικό ισχυρισμό, δηλαδή, ισχυρισμό, που έχει αυτοτελή ύπαρξη και τείνει στη θεμελίωση, κατάλυση ή παρακώλυση του δικαιώματος που ασκήθηκε είτε ως επιθετικό είτε ως αμυντικό μέσο. Ο λόγος αυτός ανάγεται στη δομή του νομικού συλλογισμού, όταν δεν εκτίθενται παντάπασι πραγματικά περιστατικά (παντελής έλλειψη αιτιολογίας), όταν τα εκτιθέμενα πραγματικά περιστατικά δεν καλύπτουν όλα τα στοιχεία του πραγματικού του κανόνα δικαίου για την επέλευση της έννομης συνέπειας που απαγγέλθηκε ή την άρνησή της (ανεπαρκής

Σελίδα 6 της 47/2023 πολιτικής απόφασης του Αρείου Πάγου

αιτιολογία, με την οποία ισοδυναμεί εννοιολογικώς και η ενδοιαστική αιτιολογία), όταν, δηλαδή, το δικαστήριο της ουσίας δεν διατυπώνει στην ελάσσονα πρόταση του δικανικού του συλλογισμού σαφή δικανική πεποίθηση, με συνέπεια το αποδεικτικό πόρισμα να μην είναι αναμφισβήτητο και όταν τα περιστατικά αντιφάσκουν μεταξύ τους. (Ολ.Α.Π. 15/2006, Ολ.Α.Π. 1/1999, Ολ. Α.Π. 24/1992, Α.Π. 998/2020, Α.Π. 287/2019, Α.Π. 502/2018, Α.Π. 724/2016, Α.Π. 1420/2013, Α.Π. 1703/2009, Α.Π. 1202/2008). Δεν συνιστούν, συνεπώς, «ζητήματα», κατά την έννοια της διάταξης αυτής, τα νομικά ή πραγματικά επιχειρήματα του δικαστηρίου, που συνεχονται με την αξιολόγηση των αποδείξεων, για τα οποία η έλλειψη ειδικής και εμπειριστατωμένης αιτιολογίας δεν ιδρύει λόγο αναίρεσης (Ολ.Α.Π. 24/1992, Α.Π. 1186/2021, Α.Π. 68/2021, Α.Π. 302/2020), κατά μείζονα δε λόγο, δεν μπορεί να θεμελιωθεί ο λόγος αυτός σε επιχειρήματα των διαδίκων, νομικά ή πραγματικά. Συνακόλουθα, ελλείψεις αναγόμενες μόνο στην ανάλυση και στάθμιση των αποδεικτικών μέσων και γενικότερα στην αιτιολόγηση του αποδεικτικού πορίσματος, αν αυτό διατυπώνεται σαφώς, δεν συνιστούν ανεπαρκείς αιτιολογίες. Δηλαδή, μόνο το τι αποδείχθηκε ή δεν αποδείχθηκε είναι ανάγκη να εκτίθεται στην απόφαση πλήρως και σαφώς και όχι γιατί αποδείχθηκε ή δεν αποδείχθηκε (Ολ.Α.Π. 18/2008, Ολ.Α.Π. 15/2006, Α.Π. 53/2021, Α.Π. 37/2021). Ενόψει των ανωτέρω, προϋπόθεση ιδρύσεως του λόγου αυτού είναι ότι το δικαστήριο της ουσίας ερεύνησε τον κρίσιμο ισχυρισμό κατ' ουσίαν και δεν τον απέρριψε ως απαράδεκτο ή μη νόμιμο (Ολ. Α.Π.25/2003, Ολ.Α.Π. 3/1997, Ολ.Α.Π.12/1991, Α.Π. 38/2021, Α.Π. 15/2021).

Ο από το άρθρο 559 αριθ. 20 του Κ.Πολ.Δ. λόγος αναίρεσης για παραμόρφωση του περιεχομένου εγγράφου συνίσταται στο

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ
Η ΕΠΙΣΤΑΣΗ

Σελίδα 7 της 47/2023 πολιτικής απόφασης του Αρείου Πάγου

διαγνωστικό λάθος της αποδόσεως από το δικαστήριο σε αποδεικτικό, με την έννοια των άρθρων 339 και 432 του ίδιου Κώδικα, έγγραφο, περιεχομένου καταδήλως διαφορετικού από το αληθινό, εξαιτίας του οποίου, καταλήγει σε πόρισμα επιζήμιο για τον αναιρεσείοντα. Δεν περιλαμβάνει, όμως, την περίπτωση που το δικαστήριο, από την εκτίμηση και αξιολόγηση του αληθινού περιεχομένου του εγγράφου, έστω και εσφαλμένως, καταλήγει σε συμπέρασμα αντίθετο από εκείνο που θεωρεί ως ορθό ο αναιρεσείων, γιατί τότε πρόκειται για αιτίαση σχετική με την εκτίμηση πραγμάτων, η οποία δεν ελέγχεται από τον Άρειο Πάγο (Ολ.Α.Π. 1/1999, Α.Π. 194/2005). Εξάλλου, για να θεμελιωθεί ο προαναφερόμενος λόγος αναίρεσης, πρέπει το δικαστήριο της ουσίας να έχει στηρίξει το αποδεικτικό του πόρισμα, αποκλειστικά ή, κατά κύριο λόγο, στο έγγραφο, το περιεχόμενο του οποίου φέρεται ότι παραμορφώθηκε, όχι δε, όταν το έχει απλώς συνεκτιμήσει μαζί με άλλα αποδεικτικά μέσα, χωρίς να εξαίρει το έγγραφο αναφορικά με το πόρισμα στο οποίο κατέληξε για την ύπαρξη ή μη αποδεικτέου γεγονότος.

Με το δεύτερο λόγο της υπό κρίση αίτησης αναίρεσης, ο αναιρεσείων υποστηρίζει το μὲν ότι η προσβαλλόμενη απόφαση περιέχει αντιφατικές παραδοχές, γιατί, ενώ δέχεται ότι η από 29-11-2010 επιστολή του περιέχει πραγματικά περιστατικά, στη συνέχεια, δέχεται ότι αυτά υποκρύπτουν συμβάντα, τα οποία δεν αναφέρονται ρητά, παρότι στις επίμαχες επιστολές του παρατίθενται συγκεκριμένες ενέργειες του ενάγοντος και ήδη αναιρεσιβλήτου, που αποδεικνύονται από δικαστικά έγγραφα και δικαστικές αποφάσεις, το δε ότι το Εφετείο παρερμήνευσε την ως άνω από 29-11-2010 επιστολή του προς τον ήδη αναιρεσιβλήτο, καθόσον αναφέρει εσφαλμένα ότι την επέδωσε με δικαστικό επιμελητή προς τους αξιωματούχους της Ελληνικής Πολιτείας,

Σελίδα 8 της 47/2023 πολιτικής απόφασης του Αρείου Πάγου

ενώ με δικαστικό επιμελητή την επέδωσε μόνον στον ήδη αναιρεσίβλητο, αποδίδοντας στην αναιρεσιβαλλομένη, αντίστοιχα, τις από 19 και 20 του άρθρου 559 του Κ.Πολ.Δ. αναιρετικές πλημμέλειες. Ο λόγος αυτός, ως προς το πρώτο σκέλος του, τυγχάνει απαράδεκτος, προεχόντως, λόγω αοριστίας του αναιρετηρίου, καθόσον δεν αναφέρονται ο κανόνας ουσιαστικού δικαίου που παραβιάστηκε εκ πλαγίου καθώς και οι κρίσιμες παραδοχές της προσβαλλόμενης απόφασης, πλήρως και όχι αποσπασματικά ή επιλεκτικά, ενώ, σε κάθε περίπτωση, υπό την επίφαση της ως άνω αναιρετικής πλημμέλειας, πλήττεται η αναιρετικώς ανέλεγκτη κρίση του Δικαστηρίου περί τα πράγματα. Περαιτέρω, ο ίδιος λόγος, ως προς το δεύτερο σκέλος του, τυγχάνει ομοίως απαράδεκτος, καθόσον το αποδιδόμενο σφάλμα του Εφετείου δεν αφορά στην παραμόρφωση (θετική ή αρνητική) του περιεχομένου της επίμαχης επιστολής –η οποία, σημειωτέων, δεν προσκομίζεται από τον αναιρεσείοντα- αλλά στην, από παραδρομή, επουσιώδη και μη κρίσιμη για το αποδεικτικό του πόρισμα αναφορά ότι αυτή (επιστολή) επιδόθηκε στα λοιπά, πλην του αναιρεσιβλήτου, πρόσωπα με δικαστικό επιμελητή.

Κατόπιν αυτών και αφού δεν υπάρχει άλλος λόγος προς έρευνα, η υπό κρίση αίτηση αναιρέσεως πρέπει ν' απορριφθεί και να καταδικαστεί ο αναιρεσείων στα δικαστικά έξοδα του αναιρεσιβλήτου, ο οποίος παρέστη και κατέθεσε προτάσεις, κατά παραδοχή του νόμιμου και βάσιμου αιτήματός του (άρθρ. 106, 176, 183 και 191 παρ.2 του Κ.Πολ.Δ.), όπως ειδικότερα ορίζονται στο διατακτικό, δεδομένου ότι από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 1, 2, 4 και 9 του ν. 3224/2004 «νομική βοήθεια σε πολίτες χαμηλού εισοδήματος», προκύπτει σαφώς ότι η παροχή νομικής βοήθειας δεν εμποδίζει το Δικαστήριο, σε περίπτωση ήττας εκείνου που έλαβε τη νομική βοήθεια, όπως στην

ΒΕΒΛΗΘΗΚΕ
Η ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Σελίδα 9 της 47/2023 πολιτικής απόφασης του Αρείου Πάγου

προκειμένη περίπτωση ο αναιρεσείων, σύμφωνα με την 77/2020 Πράξη του Προέδρου του Αρείου Πάγου, να επιβάλλει σε βάρος του τα δικαστικά έξοδα του αντιδίκου του, η είσπραξη, όμως, αυτών δε μπορεί να επιδιωχθεί με αναγκαστική εκτέλεση, πριν πάντως να υπάρχουν οι προϋποθέσεις για την παροχή της νομικής βοήθειας και βεβαιωθεί τούτο με απόφαση του αρμόδιου δικαστή (Α.Π. 57/2022, Α.Π. 921/2021, Α.Π. 424/2021, Α.Π. 399/2020, Α.Π. 146/2020, Α.Π. 1484/2018).

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΙ την από 24-2-2020 (2/17-6-2020) αίτηση του Θωμά-Δημητρίου Σπανού του Χρήστου για αναίρεση της 19/2020 απόφασης του Τριμελούς Εφετείου Δωδεκανήσου.

ΚΑΤΑΔΙΚΑΖΕΙ τον αναιρεσείοντα στα δικαστικά έξοδα του αναιρεσιβλήτου, τα οποία ορίζει στο ποσό των δύο χιλιάδων επτακοσίων (2.700) ευρώ.

ΚΡΙΘΗΚΕ, αποφασίσθηκε στην Αθήνα, στις 8 Δεκεμβρίου 2022.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΘΗΚΕ σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του, στην Αθήνα, στις 13 Ιανουαρίου 2023.

Η ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ
Η Διαπίστωση

